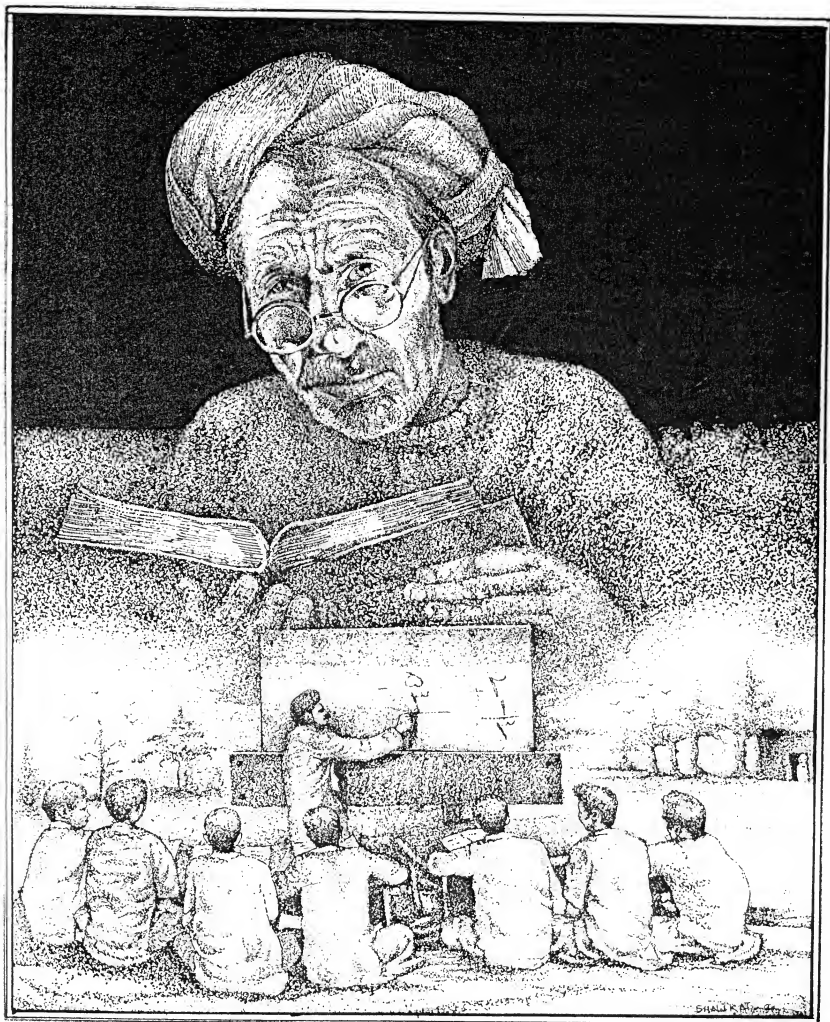

نہدسہ ماہ دیونسکو

تعلیم و تربیہ برای ہمہ

شمارہ دوم جولاءِ ۱۹۹۱ء

طبع یونسکو کویت۔ آڈریس: ۵۱-اے جن ایسٹنٹ سکیم، پوسٹ بکس ۳۱۷ کویتہ شمارہ نمبر فاکس ۷۳۲۲۲

بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست مطالب

نویسنده	شماره مطالب
علی احمدزاده	۱- مقدمه
مکتب ابتداییه آریانا	۲- رشد فکری و جسمی اطفال
داکتر شریف جاغوری	۳- تغذیه با شیر مادر
عبدالحسین حسینی	۴- کورس سواد آموزی
	۵- مطالعه تمرینات مؤثر تدریس
رهنمای قابل حمل	۶- اجتماعی شدن نوزاد
عبداللطیف احسان	۷- نقش پروگرامهای ترویجی در انکشاف زراعت

نقاشی و طراحی : شوکت علی زیرك

خطاطی : کبیر محبی

تایپ و تحریر : سهیلا کنراد

با تشکر از آقای کلیمنز مارس هول برای همکاری در کارهای کامپیوتری .

مقدمه

روزنامه ایکه اینک بدست خواننده های عزیز میرسد دومین نشریه ایست که هر سه ماه یک مرتبه نشر میگردد . از عنوان نشریه پیداست که تعلیم و تربیه برای هر انسان یک امر لازمی و ضروریست کنفرانس مارچ ۱۹۹۰ در بانکوک تایلند توسط یونسکو ، یونیسف ، یو ان دی پی (پروگرام انکشافی سازمان ملل متحد) و بانک جهانی دائر گردیده بود ، همه روی موضوع تعلیم و تربیه برای همه تاکید کردند . و در آخر جلسه قطعنامه ای صادر شد که حتی الامکان تا سال ۲۰۰۰ م . بیسوادی از سراسر جهان محو گردد .

افغانستان در ادوار مختلف تاریخ مهد علم و ادب به شمار میرفت که از آن جمله میتوان دوره تمدن آریایی ها و تیموریان هرات را نام برد . بعد از هفت ثور این مهد علم و ادب به یک ویرانه تبدیل گردید . مراکز علمی و ادبی و مکاتب تقریباً در سراسر این سرزمین منهدم و خراب گردیدند . سطح سواد و دانش عمومی در بین اطفال و جوانان امروزی افغانستان در هر دو سوی جنگ تنزل یافته است جهت رفع فقر فرهنگی و علمی در سراسر جهان بخصوص در ممالک عقب مانده مخصوصاً در افغانستان ، یونسکو مراکز علمی - تحقیقاتی در زمینه علوم و فنون مختلف نشر اطلاعات ، مهارتها ابتکارات و تجربیات افراد آگاه و متخصص ، مجرب و متفکر را تقویت میکند نشریه تعلیم و تربیه برای همه یک نمونه ای از کمکهای بشردوستانه یونسکو است که موضوعات مختف را در رابطه باتعلیم و تربیه ابتدایی برای اطفال ، جوانان و مردان و زنان کم سواد و آنان که از سواد محروم مانده اند به نشر میرساند با توجه به این اعتقاد بر آن شدیم که به گرد آوری و تنظیم و نشر این روزنامه در زمینه علم معارف در جهت رفع مشکلات و کمبودات علمی و فرهنگی افغانستان گامی برداشته باشیم ما هرگز بر این مدعی نبوده ایم و نیستیم این قدم ناچیز مطلوب و در حد ایده آل میباشد ، اما نظرات و پیشنهادات صاحب نظران ما را در دستیابی به کمال مطلوب امیدوار میسازد و آنها را بر دیده منت مینگریم .

امید آنکه در آینده شاهد تلاشهای بهتر وارزنده تری در این زمینه از سوی استادان و صاحب نظران باشیم .
علی احمدزاده

رشد فکری و جسمی اطفال

با در نظر داشت این نکته که پرداختن به مسائل کودکان و نحوه تنظیم برنامه های درست آموزشی و تربیتی برای اطفال جهت رشد سالم فکری و جسمی آنها ، یکی از مهمترین مسائل جامعه جهانی امروزی است که مورد کاوش و دقت فراوان قرار گرفته و میگيرد . لذا نوشتن مطلبی در پیرامون مسائل زندگی اطفال و ایجاد برنامه هایی برای رشد جسمی و روحی آنها مستلزم داشتن تخصص و شناخت کامل در مورد اطفال است ، با این وجود در این گفتار سعی به عمل خواهد آمد ، تا حتی الوسع برخی از مشکلات تعلیمی اطفال جامعه ما مورد بحث و بررسی قرار گیرد .

با توجه به این مقوله معروف که عقل سلیم در بدن سالم است ، رشد جسمانی اطفال از همان اهمیت برخوردار است که رشد فکری و روحی آنها . حتی اگر در مقوله فوق دقت بیشتری به خرج دهیم ، شاید بتوان گفت که رشد جسمی دارای الویت و اهمیت بیشتری است این رشد سالم جسمانی طفل است که رشد سالم عقلی او را بدنبال خواهد داشت . طفل سالم همانگونه که در رفتار و اعمالش در بازیها و حرکاتش ، با اطفالی که از سلامت و تندرستی کامل بهره مند نیستند تفاوت شایانی دارد ، در نحوه فکر کردن و حل مشکلاتی که در ساعه زندگی او برایش وجود دارند به کمک نیروی عقلانی در اطفال ناسالم وضعیف البنیة سبقت و تقدم بیشتری دارد و اما اینکه چگونه خواهیم توانست اطفال جامعه خود را از نظر جسمی و در نتیجه از نگاه فکری و روحی ، رشد و نمو دهیم رابطه مستقیم و تنگاتنگ با امکانات و سهولتهایی دارد که ما در اختیار خواهیم داشت و ما در این راه تا بدانجایی پیش میتوان رفت که امکاناتی که در دسترس داریم، به ما اجازه دهد .

برای وضاحت بیشتر میتوان گفت که امروز شاید بر این نکته اتفاق رأی وجود داشته باشد که بهترین و مؤثرترین وسیله برای رشد جسمی و فکری اطفال ایجاد مراکز تعلیمی و مکاتب برای آنهاست ولی با اینکه در زندگی مهاجرتی امروزی ما ، به این مهم توجهی که در خور آن است نشده است آن هم به علت نداشتن امکانات بوده و یا اینکه ما در حالت اضطراری بسر میبریم هر چند دلایل عمده دیگری را میتوان به آن افزود که از قبیل عدم اعتناء مسئولین امر به سرنوشت اطفال جامعه ما طوری که لازم است ، اطفالی که بدون شك سازندگان جامعه فردای افغانستان هستند قشر نوجوانان و اطفال امروزی افغانستان چه آنهایی که در داخل کشورند و چه

آنهایی که در خارج از کشور بسر میبرند را میتوان گفت که یکی از قربانیان اصلی جنگ دوازده ساله در افغانستان به حساب آورد و جبران این ضربه تا سالهای درازی بعد از جنگ امکان پذیر نخواهد بود . ناگفته پیداست که امروز سطح سواد دانش عمومی در میان اطفال و جوانان امروز افغانستان در هر دو سوی جنگ بسیار نازل است و این در حالیست که تعداد کثیری از اطفال به کارهای گوناگون غیر از مکتب گماشته شده اند ، و اولیای آنها به علت فقر اقتصادی و فرهنگی، فراگیری پیشه و شغل را برای اطفالشان ترجیح میدهند تا فراگیری علم و دانش . لذا پایین آمدن سطح تعلیم و تربیه در مکاتب و مدارس افغانستان به زیر تسلط دولت - اند ، تا جایی که در تاریخ افغانستان بعد از ایجاد معارف در این کشور سابقه نداشته است از یکسو و محروم ماندن تعداد کثیری از اطفال افغانی در خارج از کشور از نعمت داشتن علم و سواد از سوی دیگر تصویر وحشتناکی از آینده و فردای کشور بدست میدهد .

با کمال تأسف در میان فرزندان مجاهدین و مهاجرین نیز در راه ترویج و اشاعه سواد و دانش عمومی قدمهایی رضایت بخشی برداشته نشده است .

مراکز تعلیمی و مکاتب امروز در کشورهای همسایه پاکستان و ایران به منظور رشد جسمی و ارتقاء دانش و تعلیم فرزندان مهاجرین و مجاهدین تاسیس شده و اشتغال به کار دارند کافی نبوده و یا متأسفانه برخی از آنها جهت دیکته نمودن افکار سیاسی و گروهی به اطفال استفاده میشود ، در حالیکه آنچه امروز فرزندان و نو نهالان امروز افغانستان به آن ضرورت مبرم و حیاتی دارند کسب علم و دانش و پروراندن سالم جسم و روحشان است نه کسب جهتگیریهای سیاسی و گروهی .

در این میان مکتب ابتداییه اناس آریانا با توجه به عملکردش میتواند ادعا کند که تعلیم و سواد و دانش آموزی یگانه مقصدش بوده و آموختن علم و تربیت به فرزندان افغان را از بدو تاسیس رأس العین خود قرار داده است .

مکتب همه روزه محل تجمع دختران و اطفالیست که هر کدام از فامیل جداگانه ای در آن گرد میآیند پس در واقع در بر گیرنده جمع کثیری از خانواده هاست ، آداب و رفتاری که این اطفال در مکتب میآموزند بدون شك در قدم اول به خانواده های خودشان و سپس به اجتماع سرایت و نشئت میابد .

تلاش میشود این اطفال در کانالی هدایت شوند که خویها را در این محل کسب نموده و بدیها را از خود و دیگران بزدایند و هم زمان با آموختن علم و دانش مکتب را کانون امنی و محل

تفریح و شوگرمی مناسبی برای خود احساس کنند ، و صبحها با میل و اشتیاق فراوان به سوی آن بیایند و ظهرها با نشاط و امید بیشتر آن را ترك كنند ، در کنار دروس به شاگردان نحوه برخورد و معاشرت با دیگران ، چگونه سخن گفتن ، غذا خوردن و رعایت احترام بزرگان و مدارا و ملاطفت با كوچكترها و صحبت كردن با خواهران و برادران آموخته میشود . در برابر انجام كارهای نيك مورد تشویق قرار گرفته و از انجام امور ناشایسته باز داشته میشوند و به بازیهایی كه برای سلامت وجود و فكرشان مفید باشد تشویق شوند .

مجموعه این تلاشها و فعالیتها طفل را براهی سوق میدهد كه در آن افزون بر كسب آشنایی با دانش و علم ، روح و شخصیت او رشد مییابد .

تغذیه با شیر مادر

تغذیه از جمله ضرورت‌هایی است که مانند ضرورت‌های روحی و فیزیولوژی مهم می‌باشد. شیر غذای ابتدایی و اصلی برای نوزاد است و تغذیه با شیر مادر يك میتودیا روش طبیعی است. شیر مادر به صورت قطع بهترین و کامل ترین غذا برای نوزاد بوده و تغذیه با شیر مادر بطور حتمی تا سه ماهگی ول حیات و ترجیحاً تا سن شش ماهگی باید صورت بگیرد. اگر مادر نمیتواند که مقدار کافی پروتیین از خارج برای طفلش تهیه نماید در آنصورت اجازه داده میشود تا سن دو سالگی به طفلش شیر بدهد.

مزایای تغذیه با شیر مادر :

۱- شیر مادر دارای ترکیباتی است که میتواند ضرورت‌های غذای مورد نیاز يك کودک را تکمیل نماید. کولستروم که به اولین ترشحات شیری گفته میشود حاوی انتی بادی‌هایی است که نوزاد را در مقابل بیماری‌های معین انتانی محافظت مینماید، بناءً دادن اولین ترشحات شیری ضروری است.

۲- شیر مادر همیشه تازه، خالص و از قبل تهیه شده میباشد و ضرورت به آمادگی قبلی را ندارد.

۲- دارای درجه حرارت مطلوب است .

۴- کاملاً معقم و بدون آلودگی میباشد . بنابر همین دلیل عفونتهای طرق تنفسی و طرق هضمی در اطفال و نوزادانیکه با شیر مادر تغذیه میشوند ، کمتر است . بر عکس در نوزادان و اطفال شیرخواریکه با شیر بوتل تغذیه میشوند امکان مصابیت به امراض طرق تنفسی و هضمی بیشتر میباشد .

۵- چانس مصاب به آلرژی هفت مرتبه در آنهاییکه با شیر مادر تغذیه میشوند کمتر است .

۶- شیر مادر در مقابل امراض معینی طفل را محافظه مینماید . در ترکیب شیر مادر لکتوفزین (lactoferin) موجود است . این ماده نشو و نما E.Coli را که علت عمده اسهال و استفراغ در نوزادان است ، نهی میکند .

علاوۀ شیر مادر سبب رشد اورگانیزمی بنام lactobacillus Bifidus در امعای طفل میشود . این اورگانیزم در هضم مواد قندی کمک مینماید .

همچنان شیر مادر رول مهمی را در کنترل امراض تنفسی در نوزادان دارد . هکذا حاوی موادی است که به ضد گروپ ستافیلوک عمل مینماید . این اورگانیزم اخیرالذکر مسئول septicema در نوزادان است .

۷- تغذیه با شیر مادر در اقتصاد فامیل کمک مینماید .

۸- تغذیه با شیر مادر تعلقات مادر و طفل را مستحکم ساخته و از نظر روانی و فزیولوژیکی مادر را هنوز هم مستعد میسازد تا طفلش را هر چه بیشتر مراقبت نماید .

۹- چانس حمل گرفتن در مادرانیکه شیر میدهند کمتر است که این مسئله از نقطه نظر فامیلی پلانینگ ارزش خاصی دارد . (وقفه بین ولادت)

۱۰- چانس مصاب شدن به سرطان پستان در مادران شیرده خیلی کم است .

۱۱- شیردادن در کنترل ازدیاد وزن در مادرانیکه وزن اضافه دارند کمک مینماید رحم به آسانی دوباره سایز یا اندازه طبیعی خود را میگیرد و همچنان سبب میشود تا چربی اضافیکه در زمان بارداری در وجود مادر حمله تجمع نموده بزودی از بدن کم شود .

۱۲- شیر مادر از مصاب شدن به امراض تصلبی شراین در مراحل بعدی زندگی و در سنین کهولت جلوگیری مینماید . بناء اطفالیکه با شیر مادر تغذیه شده اند در سنین بالا چانس مصاب به فرط فشار خون و امراض قلبی در نزد آنها کمتر است .

در حالاتیکه تغذیه از شیر مادر

باید اجتناب شود :

۱- حالاتیکه مربوط مادر میباشد :

الف : امراض مزمن مانند توپرکلوز فعال ،
جذام ، امراض سرطانی ، مرض بری بری
(مادران مصاب به Beri Beri یک

ماده بنام Methylglyoxal

میتل گلايوكسال توسط شیر اطراح میسازند
که برای طفل سمی است).

ب : به مادرانیکه معتاد به الکل یا سایر

ادویه مخدره هستند و یا تحت معالجه با

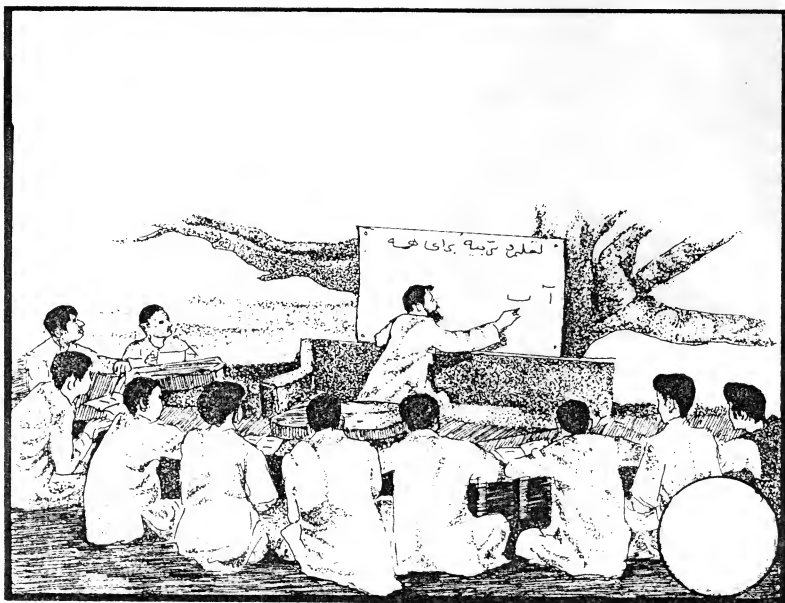
دوزهای بالای بیئورتها هستند و یا ستیروئید
میگیرند باید اجازه شیر دادن داده نشود .

ج : امراض عقلی .

د : در صورتیکه مادر مصاب به افسه پستان یا شقاقهای پستان (cracked nipples) و
غیره میباشد برای مدت محدودی باید تا زمان بهبودی قطع شود دوباره هرچه زودتر شروع
شود .

علتهای که مربوط به طفل است :

در نوزادان قبل المیاد که نمیتوانند بکنند و حالات مشابه آن باید شیر مادر داده نشود یا از
طریق بوتل یا تیوب با شیر مادر تغذیه شود .

کورس سواد آموزی

از اینکه گروپ امدادی خراسان با همکاری یونسکو ما ملت محروم ولسوالی جاغوری را افتخار بخشیده و کورسهای سواد آموزی را که مرام آن تعلیم و تربیه برای همه میباشد در قریه جات و کنج و کنار ولسوالی جاغوری آغاز نموده اند قلباً و صمیماً متشکریم و مزید توفیقات کارکنان مقام ذیصلاح را از خداوند بزرگ می‌خواهیم . شرح مختصر تعلیم و تربیه در طول انقلاب در مناطق آزاد شده هزارجات قرار ذیل است .

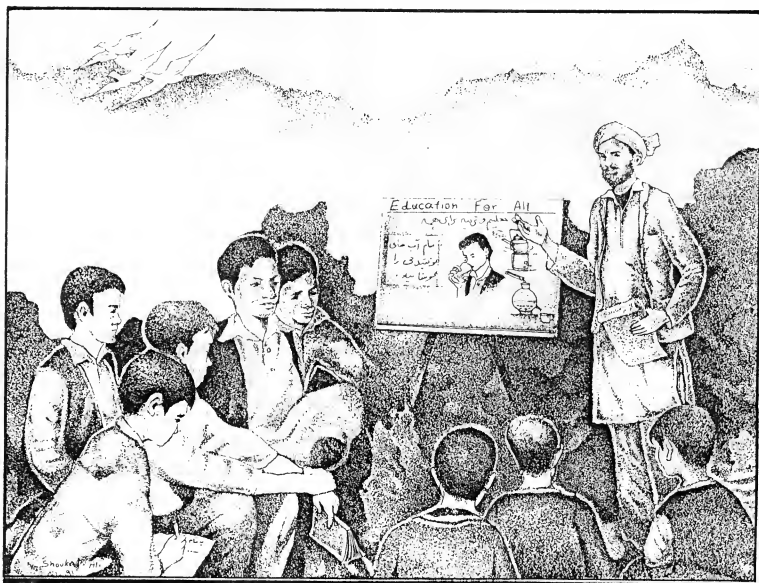
۱- مردم مسلمان هزارجات در آغاز انقلاب با دست خالی و وحدت کلمه به تعداد ۲۲ ولسوالی را از دست رژیم کابل آزاد و به تصرف خویش در آوردند .
دولت کابل نتوانست که مناطق متذکره را دوباره تسخیر نماید .

مکاتب و مراکز علمی در طول جنگ تخریب و منهدم گردیدند و مواد دست داشته درسی نیز از

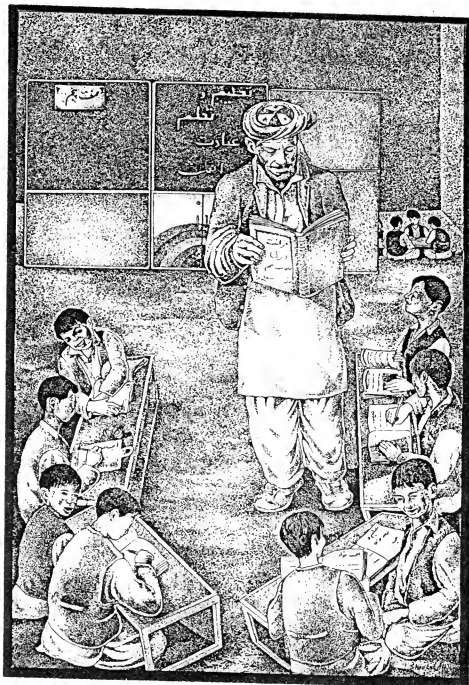
بین رفت . معلمین و مربیان متجرب و آگاه یا در طول جنگ کشته شدند و یا در ممالک دیگر جهان مهاجر شدند . با شروع تجاوز نظامی شوروی علم و معارف تقریباً در اکثر مناطق افغانستان محو گردید .

۲- مردم سراسر افغانستان در طول انقلاب در اثر خرابیهای جنگ با دولت شوروی و دولت کابل متحمل خسارات جانی و مالی گردیدند ، خساراتیکه مردم ما در طول انقلاب از ناحیه تعلیم و تربیه متحمل شدند واقعاً بزرگ و جبران ناپذیر است . خدمات و تلاشهای گروه امدادی خراسان و یونسکو کمیته را در رابطه با شروع کورسهای سواد آموزی در محلات و قریه جات ولایت غزنی نباید نادیده گرفت . خوشبختانه آقای علی دریاب صالحی و آقای حسن علی کوهی مرحله دوم کورسهای تربیوی سواد آموزی را در مرکز تعلیمات ابتدایی قریه انگوری شروع و افتتاح نموده اند که باعث ارشاد و حسن استقبال همه ملت قرار گرفته است .

ملت ما در شرایط فعلی نیاز به کمکهای تعلیمی و فرهنگی بیشتر موسسات خیرخواهانه و بشر -دوستانه ملل جهان برای برقرار ساختن مراکز تعلیمات ابتدایی در محلات و قریه جات شان دارند . در این مورد امید می رود که تمام موسسات بین المللی از مناطق آزاد شده ما عمیقاً دیدن نموده و در رفع مشکلات علمی و فرهنگی اهالی آن سرزمین ما را یاری رسانند

مطالعه تمرینات موثر تدریس:

در ذیل فشرده ای از مطالعات تمرینات موثر تدریسی گفته خواهد شد که توسط دانشگاه هاروارد با مدیریت آکادمی طرح تعلیمی اسلام آباد انجام یافته است. ر، ا، فاروق، احمد نواز مالک و اندرا رف محققین اصلی این برنامه بودند. مطالعات و مشاهدات در چهار ولایت پاکستان در ۲۲ باب مکتب با ۶۲ معلم و در ۲۶۵ جلسه انجام گردید. نمرات فعالیت شاگردان برحسب معیار فعالیت داده میشد. معلمین فعال و غیر فعال با هم مقایسه گردیدند تا دریابند که کدام روش تدریس آنها با فعالیت شاگردان مغایرت دارد.

تمرینات موثر همانند حل مشکلات و مهارت تحلیل و تجزیه برای انکشاف سواد آموزی و مهارت های اعداد نویسی موثر هستند. اهمیت آنها در ساختن هدایات معین است. قرار است این تمرینات به کار رود زیرا اینها در بین معلمین نورمال پاکستانی موثر واقع شده است. این تمرینات بمشابه تمریناتی است که در ممالک دیگر توسط محققین تثبیت شده است.

معلمین موثر :

- معلمین با برداشتن گامهای ذیل و روش معین تدریس میکنند :
- تکرار درس گذشته ، وظیفه خانگی .
- بیان کردن هدف درس .
- ارائه کردن مقدار کم مواد جدید .

- راهنمایی شاگردان تا با مواد جدید تسلط یابند .
- اجازه دادن به اطفال که آزادانه مشق و تمرین نمایند .
- دادن بیشتر وظیفه خانگی .
- * استعمال ترکیب این روشها بخاطر بهتر ساختن دروس :
- * استعمال وسایل و کارهای مختلف بخاطر تقویت بخشیدن آموزش از زاویه های متعدد .
- * وفق دادن این روشها بر طبق نیازمندیهای شاگردان ، به توسط تکرار بیشتر و تمرینهای متعدد و مناسب که مربوط به نیازمندیهای شاگردان و موضوعات مضمونی که به آنها تدریس میشود باشد .
- * معلمین از آموزش آنی و تمرینات تعلیمی شاگردان آگاهند .
- * تنظیم وقت مناسب مکتب تا شاگردان بتوانند تا حد امکان وقت بیشترشان را صرف آموزش نمایند

- * استعمال سوالات که باعث احساس موفقیت در شاگردان میشود .
- * معلمین کارهای صنفی و آموزشی شاگردان را از نزدیک نظارت میکنند -
- * به اطفال قواعد سلوك و رفتار را میآموزند که آنها بطور اتومات دنبال میکنند و وقت کم جهت نگهداشت دیسیپلین و نظم تلف میگردد .

اجرا تمرینات مؤثر :

اگر معلمین روشهای مؤثری را اتخاذ میکنند ، تشریح و صحبت در باره روشهای مذکور با معلمین کافی نخواهد بود . آنها نیاز به تمرین دارند ، آنها در انجام دادن آن روشها نیاز به کمک دارند و همینطور آنها نیاز به صلاحیت در اجراشان دارند . حداقل نیازمندیهای آنها عبارتند از:

- ۱- دائر نمودن کورسهای کوتاه مدت برای معلمین در حال خدمت و نظارت تمرینهای آنها .
- ۲- کتابهای درسی حاشیه دار ، یا مهارت تهیه کردن پلان درسی که بطور ساده و مستقیم به آنها میرسانند که چطور تمرینات مؤثر را در هر درس کتاب درسی انجام داد .
- ۳- امتحان شاگردان که نتیجه مطلوب را در آنها نشان میدهد .

اجتماعی شدن نوزاد ۱

عمر : ۰ - یک سال

عنوان : کسی را که در یک خط مستقیم بینایی او در حال حرکت می باشد تماشا میکند :

چه باید کرد؟

۱- نوزاد را در چوکی مخصوص اطفال یا در جایی بنشانید تا قادر باشد اطرافیانش را ببیند ، در خط دید نوزاد حرکت کنید و نگاه کنید که آیا نوزاد حرکت شما را تعقیب میکند یا نه .

۲- به طفل صحبت و تبسم کنید یا در هنگام فعالیتش اشیاء صدادرار را استعمال کنید تا حس بینایی او را تحریک کنید .

۳- زمانی که خیلی نزدیک نوزاد قرار دارید توجه اش را توسط صحبت کردن و تبسم به خود جلب کنید . و زمانی هم به آن سوی دید نوزاد حرکت کنید و طفل سعی میکند که تماس چشمی با شما داشته باشد . طفل را تحسین کنید . از طفل دور شوید که وی مهارت تعقیب کردن حرکت را حاصل کند .

رهنمای قابل حمل

همکاری نمایندگی دوازده خدمات تعلیمی ۱۹۷۶

اجتماعی شدن نوزاد ۲

عمر : ۰ - ۱ سال

عنوان : جوانان و کلان سالان باید به تبسم طفل توجه کنند .

چه باید کرد ؟

۱ - در زمان تغذیه کردن ، عوض کردن لباس و در بغل گرفتن نوزاد به آهستگی با وی صحبت و گاهی خنده کنید .

۲ - به آهستگی شکم نوزاد را غلغلک (قتتکت) بدهید زیرا این عمل باعث تبسم میشود .

۳ - زمانی که طفل تبسم میکند با خنده و تبسم به او پاسخ دهید .

۴ - در حالتی که طفل را از خواب بیدار کرده و یا از جایی میآیید به طفل با تبسم سلام کنید.

۵ - وقتی که به طرف طفلی که خوابیده یا نشسته است میروید و توقف کرده با او صحبت کنید و آهسته بینی اش را لمس کنید ، به او تبسم کرده و طفل را وادار به تبسم کنید .

اجتماعی شدن نوزاد : ۲

عنوان : به صداهایی که طفل تولید میکند توجه کنید .

چه باید کرد ؟

- ۱ - با طفل در زمان تغذیه ، تعویض لباس و هنگامیکه در بغل میگیرید صحبت کنید .
- ۲ - زمانی که طفل غلغلکنان صدا میکند و یا کدام صدای دیگر تولید میکند شما باید وی را با صحبت کردن با عین آواز او پاسخ دهید .
- ۳ - زمانی که از طفل مواظبت میکنید با او صحبت کنید . وقتی که طفل صدا و تبسم میکند و یا به چیزی چنگ میزند غلغلکش دهید تا حس لامسه او تحریک گردد .

اجتماعی شدن نوزاد : ۴

عمر : ۰ - ۱ سال

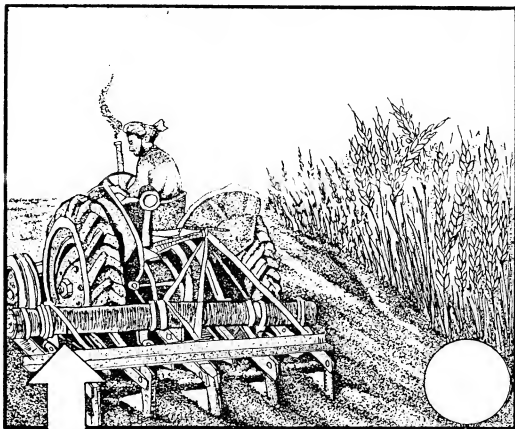
عنوان : طفل به دستهایش نگاه کرده گاهی تبسم و صدایی تولید میکند .

چه باید کرد ؟

- ۱ - از شانه طفل بگیرید تا دستهایش را ببیند . دستهایش را در اطراف او حرکت و تکان دهید تا متوجه آنها گردد .
- ۲ - صورتش را با دست خودش لمس کنید . انگشتانش را بجنبانید تا بفهمد که آنها حرکت میکنند .
- ۳ - بازوبند و یا النگو در دست او کنید تا زمانی که طفل دستهایش را حرکت میدهد تولید صدا کند .
- ۴ - بازی (اکو بکو) را با انگشتانش بازی کنید .

نقش پروگرامهای ترویجی در انکشاف زراعت

قبل از توضیح نقش پروگرامهای ترویجی در انکشاف زراعت مفید خواهد بود که مقصد فن زراعت را بدانیم: هدف از فن زراعت عبارت است از مصرف کم و بدست آوردن حاصل زیاد از فی واحد تولیدی زراعت (نباتی و حیوانی) میباشد. طوری که میدانیم سکتور زراعت فراهم کننده مواد اولیه حیاتی و اساس رشد اقتصادی و اجتماعی جامعه بشری محسوب میشود صنعت و تجارت دو سکتور اساسی دیگر رابطه مستقیم به تولیدات زراعتی دارد و هر قدر که سطح تولیدات و فرآورده های زراعتی زیاد شود، به همان تناسب دستگاههای صنعتی وسعت یافته و کالاهای تجارتی بیشتری مورد تجارت قرار میگیرد. به طور مثال: به هر اندازه ای که تولیدات پنبه و چغندر (بلبلو) بالا برود به همان معیار ضرورت به گسترش دستگاههای نساجی و فابریکه قند دیده میشود و مقدار بیشتری پارچه و شکر آماده معاملات تجارتی میگردد، بناء زراعت در رشد و انکشاف جامعه نقش کلیدی داشته و توجه در اصلاح سیستم زراعت مبادرت ورزیدن در مدنی ساختن جامعه است. ولی متأسفانه در اکثر ممالک در حال رشد با وجود داشتن منابع مسائل طبیعی و قوای لازم بشری توانسته اند که تولید را طبق ظرفیت واقعی منابع دست داشته ملیشان ارتقا بدهند.

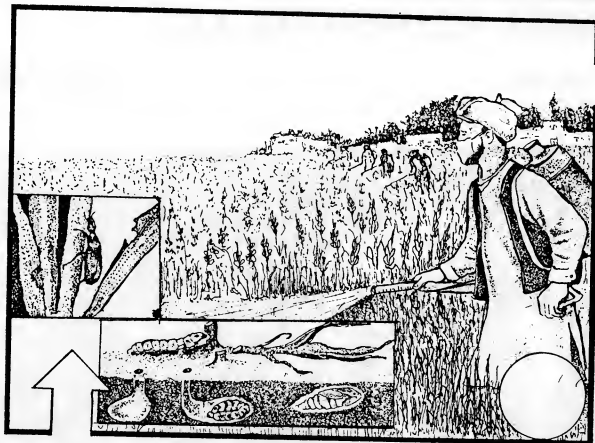
علت اصلی عدم دسترسی به تولید واقعی یکسری فکتورهاست که باید در پروسه ترقی و تعالی سکتور زراعت از نظر مؤثریت آن جدی گرفته شده توازن و هماهنگی در بین این عوامل ایجاد گردد و در غیر آن نتیجه مطبوع از بکارگیری این فکتورها بدست نمیآیند. این

فکتورها عبارتند از بکار بردن تکنولوژی زراعتی، اصلاح سیستم آبیاری اصلاح تیپوگرافی زمینهای زراعتی، تحت کشت آوردن زمینهای بایر، اصلاح سیستم مالکیت بر زمین، ایجاد کوپراتیف های زراعتی جستجوی بازار و اصلاح سیستم مارکیتنگ، طرح پلانهای اصلاحی زراعت

به سویه ملی و توسعه بخشیدن نقش فعالیتهای ترویجی در بین زارعین چون عنوان مسئله مورد بحث نقش پروگرامهای ترویجی در انکشاف زراعت است اولاً باید مفهوم ترویج را دانست و ثانیاً نقش آن را توضیح داد .

ترویج عبارت از يك سیستم تعلیمی غیر رسمی و خارج از مكتب بوده که در همه جا بدون در نظر گرفتن سن و سال و محل معین به شکل انفرادی ، گروپی و دستجمعی مردان و زنان روستایی که مطابق به خواست زندگی روزمره شان مورد آموزش ترویجی قرار میدهد چون در بمالك در حال رشد ۸۰٪ - ۶۰ نیروی انسانی که فعالیتهایی زراعتی به خود جذب نموده واقعاً این نیرو از نظر کمی اهمیت اساسی در دگرگونی سیستم زراعت داشته ولی از لحاظ کیفیت کارشان بسیار عقب مانده و غیر مؤثر میباشد زیرا این کتله بزرگ انسانی از ناحیه سواد بی بهره و یا کم بهره بوده و سطح مهارتهای کسبی شان پایین و استعدادهای عظیم شان غیر مفتوح بوده و آنها نمیتوانند مطابق استعدادهای طبیعی شان از عوائد زراعتی و غیر زراعتی سود کافی بر اساس رنجی که میکشند بدست بیاورند پس نقش ترویج در این زمینه روشن شود که زارعین را به طرق مختلف تدریس ترویجی آموزش داده و آنها را از لحاظ ذهنی آماده پذیرش تکنولوژی زراعتی در امر فعالیتهای تولیدیشان بنمایند از آنجایی که مردم روستایی از تعلیم و تربیه کافی برخوردار نبوده آنها به نتایج مثبت متوذهای علمی و روشهای عصری زراعتی و غیره به دیده شك و تردید نگریسته و تمایل به قبول آن از خود تبارز نمیدهند تا مگر اینکه نتیجه آنرا عملاً به چشمشان مشاهده نمایند خوشبختانه شیوه تدریس ترویجی يك پروسه رضاکارانه و استوار بر پایه های عملی واحدهای سمعی و بصری بوده و حق تثبیت را در اجراء عملی برای زارعین تضمین میکند . سهم ساختن زارعین در تطبیق و عملی ساختن يك روش جدید زراعتی جهت بلند بردن سطح مهارت زارعین از پرنسیپهای اساسی ترویج میباشد .

دوم این که آموزش ترویجی يك پروسه دوامدار و بلاانقطاع بوده که مطابق به احتیاج و سالانه دهاقین رشد نموده و وسعت بیشتری پیدا میکند ، زیرا بالا رفتن سطح زندگی احتیاجات انسانها را بیشتر و متنوع تر میسازد و سیر ترقی و تخنیکی و علمی پدیده های جدیدتری را اختراع و ابداع نموده بدسترس افراد جامعه میگذارد . ترویج درین سیر علمی با تکامل جامعه هم سفر میباشد .

اصل سومی که نقش
ترویج را در انکشاف
زراعت برانزده تر
میسازد وساطت آن در
بین زارعین و مؤسسات
علمی و تحقیقاتی بوده
که به حیث یک چینل
دو راهه مخابراتی عمل
میکند یعنی اینکه
مشکلات زراعین را از

مزارع آنها جمع آوری نموده و جهت ارزیابی ، تحلیل و تجزیه و رسیدگی به حل آن به مراکز
علمی و تحقیقاتی مسنول میسپارد . خلاصه ترویج عبارت از یک سیستم آموزشی است که
مردم را کمک میکند تا آنها خود را کمک نمایند .

پس نقش ترویج در رشد وانکشاف زراعت بس عظیم و مبرم بوده که باید در طرح و تطبیق
پلانیهای زراعتی از جمله اهداف مرکزی شناخته شود . بخصوص در رابطه به بازسازی زراعت
کشور عزیز ما افغانستان که تمام هست و بود آن در جریان جنگ سیزده ساله منهدم شده
است ، اهمیت بویژه دارد . بطوریکه دیده شده کمکهای زراعتی که از طرف موسسات به داخل
افغانستان برده میشود در بعضی مناطق نسبت عدم تدارکات فنی وترویجی قبلی نتیجه ای مثبت
نداده است ، زیرا در رأس این پروژه ها افراد غیر مسلکی وحتى کم سواد قرار داشته که بدون
توجه به ماهیت فنی وترویجی آن تطبیق نموده اند که نتایج مطلوب را به بار نیاورده است .
در شرایطی که بازسازی زراعتی افغانستان به اقدامات اساسی ضرورت دارد باید سعی شود که
پروژه های زراعتی مؤثر و تشویق کننده باشد . وقتی پروژه ها مؤثر وتشویق کننده خواهد بود
که تطبیق آن زیر نظر افراد فنی و مسلکی و با تجربه صورت بگیرد .

EDUCATION FOR ALL

UNESCO Newsletter

July 1991

